

KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖS IŠVADOJE PATEIKTŲ PASIŪLYMŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENA

Eil. Nr.	Specialiųjų tyrimų tarnybos pateikti pasiūlymai	Pateiktų pasiūlymų įgyvendinimas	Specialiųjų tyrimų tarnybos komentaras
Pasiūlymų įgyvendinimas atsižvelgiant į kritines antikorpucines pastabas			
1.	<i>5.1.1.1. Tobulinti Kontrolės aprašo nuostatas ir numatyti objektyvius kriterijus dėl privalomų kontrolės veiksmų pradėjimo.</i> <i>5.1.1.2. Centralizuoti ir papildomomis kontrolės priemonėmis koordinuoti visų TLK vykdomų stebėsenų ir kontrolės procedūrų planavimo bei įgyvendinimo procedūras.</i>	Atsižvelgta – 5.1.1.1. Įgyvendinta. Nuo 2025 m. liepos 1 d. įsigaliojo Asmens sveikatos priežiūros įstaigų, vaistinių ir kitų ūkio subjektų, sudariusių sutartis su Valstybine ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos, veiklos priežiūros tvarkos aprašo, patvirtinto Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – VLK) direktoriaus 2014 m. sausio 21 d. įsakymu Nr. 1K-10 „Dėl Asmens sveikatos priežiūros įstaigų, vaistinių ir kitų ūkio subjektų, sudariusių sutartis su Valstybine ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos, veiklos priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas Nr. 1K-10), pakeitimas. 5.1.1.2. Įgyvendinta – vadovaujantis Aprašu Nr. 1K-10 VLK direktorius tvirtina vieną Planinių kontrolės procedūrų metinį planą, kuriame nustatytos kontrolės kryptys. Vadovaujantis metiniu planu tvirtinami bendri ketvirtiniai kontrolės procedūrų planai, kuriame nustatytos įstaigos, kurios bus tikrinamos, ir teritorinis skyrius, kuris atliks kontrolę. Įstaigų priežiūros teritoriniuose skyriuose nevykdomi atskiri kontrolės procedūrų planavimai.	Valstybinė ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos Pasiūlymas įgyvendintas. Susipažinus su naujosios redakcijos Asmens sveikatos priežiūros įstaigų, vaistinių ir kitų ūkio subjektų, sudariusių sutartis su Valstybine ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos, veiklos priežiūros tvarkos aprašu, galima matyti, jog rengiant naujosios redakcijos aprašą, buvo atsižvelgta į KRA išvadoje įvardintas korupcijas rizikas, todėl pastebimas teigiamas pokytis jų valdyme. Pavyzdžiui: • Aiškiau susietas stebėsenos rezultatas su kontrolės inicijavimu, Aprašo 16 p. nustatyta, kad VLK vykdomos stebėsenos duomenų analizės rezultatais remiamasi planuojant ir inicijuojant kontrolės procedūras; • Aprašo 28 p., 30 p. numato

			planinių ir neplaninių kontrolės procedūrų kriterijus; • Pagal Aprašo 3 p., priežiūrą vykdo tik VLK, o nebe VLK ir TLK; • Aprašo 14 p. – VLK inicijuoja, organizuoja ir koordinuoja stebėseną šalies mastu – nelieta procesų decentralizacijos.
2.	5.1.1.3. <i>Tobulinti Privalomojo sveikatos draudimo informacinės sistemos „SVEIDRA“ posistemių funkcionalumą, kuris padėtų efektyviau identifikuoti ūkio subjektų neatitiktis ir informuotų atsakingus specialistus.</i> 5.1.1.4. <i>Kartu su ASPĮ spręsti informacinės sistemos Foxus netinkamą veikimą, eliminuojant ūkio subjektų galimybę piktnaudžiauti šios sistemos veikimo trūkumais. Alternatyviu atveju, svarstyti visų IS centralizavimą ar konsolidavimą, kurios pagrindu visos administravimo galimybės priklausytų pačiai VLK.</i>	Atsižvelgta – Numatoma tęsti privalomojo sveikatos draudimo informacinės sistemos „Sveidra“ (toliau – „Sveidra“) posistemių tobulinimą, siekiant užtikrinti duomenų apie suteiktas paslaugas kokybę. Nuolatos yra kuriamos naujos ir tobulinamos esamos duomenų apie suteiktas paslaugas tikrinimo taisyklės, kuriomis siekiama mažinti asmens sveikatos priežiūros įstaigų (toliau – ASPĮ) galimybes teikti neteisingus duomenis. Šiuo metu „Sveidros“ Ambulatorinių paslaugų apskaitos posistemyje (toliau – APAP) ir Stacionarinių paslaugų apskaitos posistemyje (toliau – SPAP) jau yra įdiegta daugiau nei 1 600 taisyklių. Siekiant tiksliau reglamentuoti paslaugų teikimo reikalavimus, keičiami ir teisės aktai (pvz., pradinės ambulatorinės medicininės rehabilitacijos paslaugai, teikiamai grupei asmenų, kai atliekama mažiau nei 5 procedūros, buvo sukurti atskiri kodai, nurodantys konkretų atliktų procedūrų skaičių, – tai leidžia griežčiau kontroliuoti šių procedūrų kiekį). VLK, kaip biudžetinė įstaiga, negali daryti įtakos sprendimams dėl privačios informacinės sistemos tobulinimo ir priimti su tuo susijusių norminių teisės aktų ar finansuoti tokios sistemos tobulinimo darbus. Tobulinama, papildant naujomis paslaugomis, „Sveidroje“ tvarkoma forma „Asmeniui suteiktos paslaugos“: joje ASPĮ pateikiama informacija apie paslaugas, kurių skaičius pagal paslaugų teikimo	Valstybinė ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos Pasiūlymas įgyvendintas. Pastabų ir pasiūlymų nėra.

		reikalavimus ribojamas tam tikru laikotarpiu. Įgyvendinta. „Sveidros“ Kontrolės taisyklių administravimo posistemis (toliau – KTAP) buvo galutinai įdiegtas 2025 m. rugsėjo 9 d. (priėmimo–perdavimo aktas Nr. 20, 2024 m. lapkričio 6 d. sutartis 1SUT-500). KTAP sukurta 500 taisyklių, įdiegtų APAP, ir 586 taisyklės, įdiegtos SPAP.	
3.	<i>5.1.1.5. Keisti poveikio priemonių skyrimo praktiką ūkio subjektų veiklos priežiūros ir kontrolės procese, ir esant tinkamoms sąlygoms, skirti ūkio subjektams administracinę atsakomybę.</i> <i>5.1.1.6. Keisti praktiką ūkio subjektų veiklos priežiūros ir kontrolės procese, ir ūkio subjektams skirti realias finansines sankcijas.</i>	Atsižvelgta – Atlikus kontrolės procedūras ir nustatčius pažeidimus, taikomos Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) numatytos sankcijos, o, nustatčius galimai padarytos nusikalstamos veikos sudėtį, informacija apie tai perduodama kompetentingoms institucijoms. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo (toliau – SDĮ) pakeitimus, įsigaliojusius 2025 m. liepos 1 d., buvo peržiūrėtos Poveikio priemonių taikymo ūkio subjektams, sudariusiems sutartis su Valstybine ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos ar teritorinėmis ligonių kasomis, metodinės rekomendacijos, patvirtintos VLIK direktoriaus 2023 m. lapkričio 16 d. įsakymu Nr. 1K-300 „Dėl Poveikio priemonių taikymo ūkio subjektams, sudariusiems sutartis su Valstybine ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos ar teritorinėmis ligonių kasomis, metodinių rekomendacijų patvirtinimo“, ir Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos ir teritorinių ligonių kasų administracinių nusižengimų bylų nagrinėjimo taisyklės, patvirtintos VLIK direktoriaus 2023 m. lapkričio 16 d. įsakymu Nr. 1K-299 „Dėl Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos ir teritorinių ligonių kasų administracinių nusižengimų bylų nagrinėjimo taisyklių patvirtinimo“, bei atliekami šių teisės aktų pakeitimai. Kontrolės procedūrų metu nustatčius ANK nurodytus administracinio nusižengimo sudėties požymius, taikomos ANK nustatytos sankcijos. Tais atvejais, kai įtariama galima nusikalstama veika, ši informacija yra perduodama kompetentingai ikiteisminio tyrimo institucijai. Buvo parengtas Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 31-1 straipsnio pakeitimo, įstatymo papildymo 30¹ ir 31² straipsniais įstatymo projektas (reg. Nr. 25-17412) (toliau – SDĮ projektas) ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 12, 54, 55, 57, 58, 59 ir 61 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (reg. Nr. 25-17413) (toliau – ANK projektas). SDĮ projektu	Valstybinė ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos Pasiūlymas įgyvendintas. Pastabų ir pasiūlymų nėra.

	numatoma nustatyti kontrolinių patikrinimų tvarką ir suteikti VLK teisę atlikti šiuos patikrinimus, taip pat šiuo projektu numatoma nustatyti finansines sankcijas už teisės aktų pažeidimus. ANK projektu numatoma griežtinti ASPI, vaistinių ir kitų ūkio subjektų atsakomybę už ANK 12, 54, 55, 57, 58, 59 ir 61 straipsniuose nurodytus nusižengimus, taip pat įteisinti naujas poveikio priemones, kurios turėtų realų, juntamą ir atgrasantį poveikį (pinigines baudas, draudimą tam tikrą laiką sudaryti naują sutartį, jeigu ankstesnė sutartis buvo nutraukta dėl teisės aktų pažeidimų), ir atsakomybės neišvengiamumą. Viena iš priemonių, numatytų 2025 m. kovo 28 d. Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai išsiųstoje Pateiktų pasiūlymų įgyvendinimo lentelėje, – taikyti administracinę atsakomybę supaprastintų neatitikčių vertinimo procedūrų metu – negali būti įgyvendinta. Pažymėtina, kad supaprastintų kontrolės procedūrų paskirtis – suteikti ASPI ar įmonei galimybę, neatliekant veiklos patikrinimo, savanoriškai grąžinti neteisėtai panaudotas Privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau – PSDF) biudžeto lėšas. Tokia procedūra savo esme priskirtina konsultavimo ir stebėsenos priemonėms, o ne sankcijų taikymo mechanizmui, todėl administracinės atsakomybės taikymas šiuo atveju būtų nepagrįstas. Be to, ši procedūra yra orientuota į klaidų ištaisymą ir savanorišką neteisėtai panaudotų lėšų grąžinimą, todėl administracinės atsakomybės taikymas prieštarautų šiam tikslui. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad atliekant supaprastintą kontrolės procedūrą įstaigos ar įmonės atžvilgiu nėra priimamas VLK direktoriaus sprendimas, poveikio priemonė pagal SDĮ – įpareigojimas grąžinti žalą PSDF biudžetui – nėra taikoma. Nesant direktoriaus sprendimo (privalomumo) atlyginti žalą PSDF biudžetui, administracinės atsakomybės taikymas būtų ginčytinas.	
--	--	--

4.	5.1.1.7. Teisiniame reglamentavime, atsižvelgiant turimas žmogiškųjų išteklių galimybes (pavyzdžiui, numatant išimtis), įtvirtinti vidinę TLK darbuotojų rotacijos procedūrą, pagal kurią būtų aiškiai apibrėžti atvejai ar nurodytas minimalus intervalas tarp tų pačių darbuotojų dalyvavimo to paties ūkio subjekto kontrolės procedūroje.	Atsižvelgta – Po VLK ir TLK konsolidacijos įsteigus Įstaigų priežiūros departamentą atsirado reali galimybė užtikrinti specialistų rotaciją, įtraukiant į kontrolės procedūras specialistus iš skirtingų Įstaigų priežiūros departamento teritorinių skyrių, ir tikrinti įstaigas skirtingose veiklos zonose, kartu užtikrinant ir tolygesnį darbo krūvio paskirstymą. Šie principai yra nustatyti Aprašo Nr. 1K-10 pakeitime, kuris įsigaliojo nuo 2025 m. liepos 1 d. Šiame apraše nustatyta, kad kiekvieną metų ketvirtį turi būti atliekami ne mažiau nei 5 rotaciniai patikrinimai.	Valstybinė ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos Pasiūlymas įgyvendintas. Pastabų ir pasiūlymų nėra.
5.	5.1.1.8. Numatyti ir tiksliai apibrėžti ūkio subjektų kontrolės procedūrose atliekamos ekspertizės atlikimo terminą bei maksimalų terminą, tarp ūkio subjekto patikrinimo pabaigos ir ekspertizės pradžios.	Atsižvelgta – Nuo 2025-02-05 įsigaliojo Aprašo pakeitimai, numatantys terminus, per kuriuos turi būti surašytas įsakymas dėl antrojo kontrolės etapo – ekspertizės atlikimo bei ekspertizės pažymos surašymo (Aprašo 50 p., 62 p.).	Valstybinė ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos Pasiūlymas įgyvendintas. Pastabų ir pasiūlymų nėra.
6.	5.1.2.1. Plėsti ir griežtinti administracines nuobaudas, kurios numatytos ūkio subjektų priežiūros ir kontrolės procesuose, rizikoms valdyti ir teikti teisėkūros iniciatyvą Lietuvos Respublikos Vyriausybei ir Seimui.	Atsižvelgta – Atsižvelgiant į tai, kad ANK yra sisteminis teisės aktas, kuriame už teisės pažeidimus nustatytų sankcijų dydžiai ne tik atspindi konkrečių teisės pažeidimų pavojingumą visuomenei ir teisės saugomoms vertybėms (kuo pavojingesnis pažeidimas – tuo griežtesnė atsakomybė), bet taip pat užtikrinamas šio teisės akto horizontalus nuoseklumas, t. y. už panašaus pobūdžio ir pavojingumo pažeidimus nustatyta panašaus pobūdžio atsakomybė, bus įvertintos galimybės plėsti ir griežtinti administracines nuobaudas ir nesant sistemiškumo prieštaravimams, bus teikiami teisės aktų pakeitimo projektai Lietuvos Respublikos Vyriausybei ir Lietuvos Respublikos Seimui.	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija Pasiūlymas įgyvendinamas. Pastabų ir pasiūlymų nėra.
Pasiūlymų įgyvendinimas atsižvelgiant į kitas antikorupcines pastabas			
7.	5.1.3.1. Iš naujo įvertinti prioritetinės kontrolės kryptis, kurios objektyviai atitiktų didžiausią nustatomą žalą keleto metų laikotarpiu ar įvesti kitus, objektyvius planavimo kriterijus.	Atsižvelgta – Įgyvendinta. Nuo 2025 m. liepos 1 d įsigaliojo Aprašo Nr. 1K-10 pakeitimas, pagal kurį turi būti tvirtinamas metinis kontrolės procedūrų planas.	Valstybinė ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos Pasiūlymas įgyvendintas. Susipažinus su Aprašo naujosios redakcijos nuostatomis, galima

			matyti, jog VLK prioritetinių kontrolės krypčių planavimas iš esmės perorientuojamas į labiau ilgalaikę žalą atspindinčius kriterijus. Pavyzdžiui, Aprašo 29 p. numatyta, jog kiekvienais kalendoriniais metais sudaromas metinis kontrolės procedūrų planas. Aprašo 30 p. įtvirtinta, jog ketvirtinis planas sudaromas vadovaujantis metiniu kontrolės procedūrų planu, o į jį papildomai privaloma įtraukti ne mažiau kaip 5 įstaigas ar įmones, kurias tikrins kito funkcinio sveikatos priežiūros regiono (nei tikrinamo subjekto) Departamento teritorinis įstaigų priežiūros skyrius; planuojant patikrinimus atsižvelgiama į įstaigų ar įmonių veiklos rizikos lygį (apskaičiuojamą pagal nustatytą rizikos vertinimo aprašą ir kiekviename regione parenkant bent 4 aukštos rizikos subjektus), pakartotinai gautus pagrįstus pacientų skundus ar informaciją iš institucijų ir kitų šaltinių apie pažeidimus, taip pat stebėsenos duomenis, rodančius galimą žalą PSDF biudžetui ar teisės aktų reikalavimų pažeidimus teikiant kompensuojamąsias paslaugas ar išduodant (parduodant) kompensuojamąsias priemones.
--	--	--	--

8.	5.1.3.2. Tiksinti Įstaigų ir įmonių veiklos rizikingumo laipsnio procedūrą, pakeičiant/patikslinant rizikos rodiklius, kurie galėtų tiksliau atspindėti ūkio subjektų keliamą riziką.	Atsižvelgta – atliktas Asmens sveikatos priežiūros įstaigų ir kitų įstaigų bei įmonių, sudariusių sutartis su Valstybine ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos ar teritorinėmis ligonių kasomis, veiklos rizikos vertinimo tvarkos aprašo, patvirtinto VLK direktoriaus 2015 m. lapkričio 19 d. įsakymu Nr. 1K-339 „Dėl Asmens sveikatos priežiūros įstaigų ir kitų įstaigų bei įmonių, sudariusių sutartis su Valstybine ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos, veiklos rizikos vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, pakeitimas.	Valstybinė ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos Pasiūlymas įgyvendintas. Susipažinus su Aprašu, galima matyti, jog naujojoje redakcijoje įstaigų ir įmonių veiklos rizikingumo laipsnio nustatymo procedūra iš esmės patikslinama ir išplečiama, pakeičiant ankstesnį, labiau fragmentuotą rizikų sąrašą. Skirtingai nei senojoje redakcijoje, kuri daugiausia orientuota į procedūrinės neatitiktis (kaip pvz. KRA išvadoje išsakyta kritika dėl darbo su IS trūkumų, kaip reikšmingo rizikos rodiklio, pagal kurį buvo identifikuota didelis skaičius viešųjų įstaigų), naujojoje redakcijoje rizikos rodikliai išskaidomi pagal tris aiškias veiklos sritis – kompensuojamųjų vaistų ir MPP receptų išrašymą, apdraustųjų aprūpinimą ortopedijos techninėmis priemonėmis ir kompensuojamųjų asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą (6–8 p.). Ypač reikšmingas pokytis yra 8 punkte nustatyti rodikliai, kurie neapsiriboja vien kontrolės procedūrų skaičiavimu, bet apima pažeidimų pobūdį (nustatyta žala, neteisėtos priemokos, sisteminiai pažeidimai), finansinį poveikį PSDF biudžetui (žalos ir menamos žalos santykį su metinėmis lėšomis), paslaugų apimčių ir
----	--	--	--

			struktūros pokyčius, taip pat gydymo sudėtingumo ir paslaugų teikimo intensyvumo rodiklius. Be to, naujojoje redakcijoje galime pastebėti, jog rizikos rodikliai ne tik tikslinami, bet ir sistemiškai pritaikomi tam, kad geriau atspindėtų faktinį ūkio subjektų keliamą pavojų PSDF lėšų teisėtam ir pagrįstam naudojimui, o ne vien administracinių neatitikčių ar veiklos intensyvumo faktą, todėl prie 2025 m. „Aukštos rizikos“ subjektų sąrašo šiuo metu nustatomos ne tik viešosios įstaigos (tokia kritika buvo išsakyta KRA išvadoje), tačiau ir privačios sveikatos priežiūros įstaigos.
9.	5.1.3.3. Keisti Supaprastintos neatitikčių vertinimo procedūros teisinį reglamentavimą, papildant jį pagrindais, kuomet Supaprastinta neatitikčių vertinimo procedūra pereina į kontrolės procedūrą (pavyzdžiui, numatant, kad SNVP automatiškai pereitų į išsamesnę kontrolės procedūrą, jei nustatyta žala viršytų tam tikrą slenkstį, ar tam tikrose situacijose, ar esant pagrindui apie įtariamą sukčiavimo atvejį, matomas pakartotinumai ir kt.). 5.1.3.4. Pritaikyti jau galiojančių veiklos rizikos vertinimo procesą	Atsižvelgta – Įgyvendinta. Nuo 2026 m. gegužės 12 d. įsigaliojo Asmens sveikatos priežiūros įstaigų, vaistinių ir kitų ūkio subjektų, sudariusių sutartis su Valstybine ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos, veiklos priežiūros tvarkos aprašo Nr. 1K-10 nauja redakcija, patvirtinta VLK direktoriaus 2026 m. gegužės 8 d. įsakymu Nr. 1K-194. Pažymėtina, kad supaprastintų kontrolės procedūrų paskirtis – suteikti ASPĮ ar įmonei galimybę, neatliekant veiklos patikrinimo, savanoriškai grąžinti neteisėtai panaudotas PSDF biudžeto lėšas. Tokia procedūra savo esme priskirtina konsultavimo ir stebėsenos priemonėms ir atliekama pagal stebėsenos metu gautus rezultatus, nepriklausomai nuo ASPĮ rizikos lygio. Be to, jei supaprastintos procedūros metu nustatoma žala PSDF biudžetui, tai indikuoja ASPĮ rizikos lygio augimą, o kontrolės procedūros (nuo 2026 m. gegužės 12 d. – patikrinimai) atliekamos atsižvelgiant į rizikos lygį – daugiau kaip 50 proc. procedūrų atliekamos aukšto rizikos lygio ASPĮ.	Valstybinė ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos Pasiūlymas įgyvendintas. Naujoje Aprašo redakcijoje, palyginti su ankstesniu reglamentavimu, iš esmės detalizuota supaprastintos neatitikčių vertinimo procedūros inicijavimo, neatitikčių atrankos, įstaigos paaiškinimų vertinimo ir procedūros perėjimo į patikrinimą tvarka. Aprašo 20 punkte nustatyta, kad sprendimas pradėti SNVP priimamas įvertinus visą turimą informaciją apie galimas neatitiktis, o Aprašo 26 punkte nustatyta, kad įstaigai nesutikus su neatitiktimis, neatlikus nustatytų veiksmų arba

	<i>Supaprastintoje neatitikčių vertinimo procedūroje.</i>		VLK nesutikus su įstaigos paaiškinimu inicijuojamas patikrinimas, kurio apimtį nustato Departamento direktorius. Be to, Aprašo 27 punkte nustatyti atvejai, kai SNVP nepradedama ar netęsiamą, taip diferencijuojant procedūros taikymą pagal žalos reikšmingumą. Aprašo 17, 31.1-31.3 punktuose ir 5 priedo 6, 7 bei 13 rodikliuose SNVP susieta su stebėsenos duomenimis, veiklos rizikos vertinimu.
--	---	--	--